

Συριανά γράμματα

ιστορία · λογοτεχνία · λαογραφία · καλες τεχνες

ΑΝΔΡΕΑΣ Θ. ΔΡΑΚΑΚΗΣ: Ενδημικά πουλιά στη Σύρα. Πέρδικες και Μέροπες • ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΒΕΛΙΑΡΟΥΤΗΣ: Η ένοπλη αγροτική εξέγερση στην Αττική το 1862 • ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΜΜΗ: Ο υλέφτης και το ταμείο της Μεγάλης Παναγίας • ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΣΣΑΣ: Ζαννής Χλαμπάνης ή Καμπάνης • ΠΡΟΣΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΩΣ • ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΒΑΦΙΑΣ: Το θέατρο στη Σύρα κατά την περίοδο 1887-1929 • ΔΗΜΗΤΡΗΣ Β. ΒΑΡΘΑΛΙΤΗΣ: Το υπαίθριο θέατρο στα Λαζαρέτα • ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΝΔΡΙΩΝ (1866) • ΠΡΟΣ ΤΟΝ ι. ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ (1884) • ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΟΥΤΣΟΜΑΛΛΗΣ: Δραστηριότητες του Ιδρύματος Βασιλή και Ελιζας Γουλανδρή στην Άνδρο • ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΝΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΥΡΟΥ «Η ΑΝΔΡΟΣ» (1978) • ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΙΑΓΚΑΚΗΣ: Οι Καλόγεροι του Αιγαίου, (της Άνδρου ή των Ψαρών) • ΣΙΜΟΣ ΜΙΛΤ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ: Οι λόγοι ακυρώσεως της διαθήκης του κυρ Πετρίτζη Φρέρη • ΦΛΩΡΑ Β. ΡΟΥΣΣΟΥ: Η πολιτιστική κίνηση της Σύρας το '88 • ΝΙΚ. Α. ΓΡΥΠΑΡΗΣ: Βιβλιογραφική στήλη Αιγαίου • ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ • ΣΧΟΛΙΑ • ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Σελίδες αφιερωμένες στην Άνδρο.

Οι λόγοι ἀκυρώσεως τῆς διαθήκης τοῦ κύρου Πετρίτζη Φρέον

τοῦ Σίμου Μιλτ. Συμεωνίδη

ΣΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ τεῦχος δημοσιεύσαμε τή διαθήκη τοῦ κύρου Πετρίτζη Φρέον, ἔτους 1672, καὶ τῇ συμφωνίᾳ πού ἔκαναν τά τρία παιδιά του τό 1675, μετά τήν ἀκύρωσή της, ὑστερα ἀπό προσφυγή στίς Ἀρχές τῶν δύο θηλυκῶν. Ὁ κύρος Πετρίτζης φαίνεται ὅτι δέν ἔκανε τή διαθήκη του γιά «νά τακτοποιήσει τούς δικούς του», δπως γράψαμε εἰσαγωγικά στό προηγούμενο. Τούτο προκύπτει ἀμεσα ἀπό ἄλλα στοιχεῖα τά δόποια δέν εἴχαμε ὑπόψη γιατί τά τηρούσαμε σέ μικροφίλμς. Δίνουμε λοιπόν στή δημοσιότητα δύο ἀκόμη ἔγγραφα γιά τήν ἴδια ὑπόθεση, ὥ δποιο ἥδη διαφωτίζεται πλήρως. Πρόκειται α) γιά τή «συμφωνία καὶ λόγον παντριᾶς», ἔτους 1671, τοῦ Ζωρζῆ, γιοῦ τοῦ κύρου Πετρίτζη καὶ β) γιά ἕνα ἀχρονολόγητο ὑπόμνημα τῶν δύο θυγατέρων του, στο δόποιο περιγράφονται μέ κάθε λεπτομέρεια οἱ λόγοι πού ἐπικαλέσθηκαν γιά τήν ἀκύρωση τῆς διαθήκης. Καὶ εἶναι μέν ἀλήθεια ὅτι τό δεύτερο εἶναι ἐκτενέστατο (13 σελίδες στό χειρόγραφο) λόγω ἐπαναλήψεων ἥ πλατειασμῶν, τόσον ὅμως αὐτό, δσο καὶ τό πρῶτο, παρουσιάζουν μεγάλο ἐνδιαφέρον γιατί περιέχουν πολύτιμες πληροφορίες γιά τό κληρονομικό δίκαιο πού ἐπικρατοῦσε στή Σύρα, ἀλλά καὶ γιά ἄλλα θέματα.

Καὶ τά δύο ἔγγραφα εἶναι γραμμένα στά Ἑλληνικά καὶ δημοσιεύονται μέ ἀσήμαντες δρθιογραφικές διορθώσεις. Ὅπως καὶ ἐκεῖνα τοῦ προηγούμενου τεύχους βρίσκονται στό Ἀρχεῖο τῆς Ἀγίας Προπαγάνδας, στήν κατηγορία ἔγγραφων SCRIT. RIF. NEI CONGR./ARCIPELAGO 2^A, στά φφ. 687^R-689^V, 691^R-694^V τό ὑπόμνημα καὶ στά φφ. 683^R, 698^{RV} «ἥ συμφωνία καὶ λόγος παντριᾶς». Πιστεύω ὅτι οἱ ιστορικοί καὶ οἱ ἐρευνητές τῆς Ἰστορίας τῆς Σύρας θά ἀξιοποιήσουν κατάλληλα τό περιεχόμενό τους.

Ἐγγραφο 1ο

Τῆς Ἐκκλησίας ἥ τῆς Ἀφεντίας καὶ Κρίσεως ὅποῦ θέλει στοχασθεῖ κατά τόν θεόν καὶ τήν δικαιοσύνην ἐτοῦτα τά ἐδικά μας δικαιώματα.

Ἡλαχεν, ἄρχοντες καὶ ἀφεντάδες, ὅτι ἐγένηκεν ἐδῶ ἔνα τεσταμέντο ἥ μία διάταξις, τό πλέα ἀδικον καὶ τό πλέα σκληρόν ὅποῦ ποτέ δέν εὑρέθηκεν ἄλλον εἰς τήν Σύραν χειρότερον. Ἡ ἀδικία του φαίνεται διατί εἶναι καμαρένον ἐναντίον εἰς τόν νόμουν καὶ τάξιν τοῦ τόπουν, ἥ σκληρότητά του εἶναι φανερή διατί ἐγένηκεν ἐναντίον εἰς τήν εὐσέβειαν, λύπησιν καὶ ἀγάπην τῶν γονιῶν πρός τά παιδιά τους· καὶ νά τό ἰδῆτε.

‘Ο νόμος καί ή τάξις τοῦ τόπου μας εἶναι νά κληρονομούσι τά παιδιά τούς γονιούς τωνε καί διά τήν ἴδιαν ἀφοριμήν νά προμηθέψουν καί νά προυκήσουν οἱ γονοί τά παιδιά τους ἀσερνικά ἵσια-ἵσια, καί νά καλυτερέψουν τά θηλυκά διά τήν ἀφοριμήν ὅτι πως τά θηλυκά δέν ἐμποροῦν νά ταξιδεύουν καί νά πᾶνε εἰς τήν ζενητειάν τά ἀσερνικά δποῦ εἶναι πλέα ἐπιτήδεια νά κερδαίνουν τήν ζωήν τωνε δηνα δέν ἔχουν ὑποθέτικα εἰς τόν τόπον δποῦ κάθουνται καί διά τοῦτο εἶναι κρατημένοι οἱ γονοί νά προυκήσουν καλύτερα τά θηλυκά ή τό λιγάτερον ἵσια-ἵσια μέ τά ἀσερνικά διά νά μήν εύρουν ἀφοριμήν νά σμύξουν μέ τούς ξένους καί μάλιστα μέ τούς κουρσάρους, τόσον μέ παντρίας, φιλίας, κουμπάρους καί κουμπάρισσας, δποῦ εἶναι ὁ χαλασμός τοῦ νησιοῦ μας, δσον καί μέ πορνίας καί ἄλλες ἀποκοτιές δποῦ ταῖς βάζει νά κάμουν ή στενοχωρία τωνε καί ή φτώχεια τωνε. ‘Ο νόμος καί ή τάξις τοῦ νησιοῦ μας εἶναι ἀκόμη, παντρεύοντας οἱ γονοί τά παιδιά τους, νά δώσουν πᾶσα ἐνοῦ εἰς τό προυκοχάρτι δποῦ τοῦ κάμνουν, δλον ἐκεῖνον δποῦ ἐμποροῦν καί θέλουν νά τοῦ δώσουν καί νά κρατοῦσιν εἰς τά χέρια τους κάποια καί κάμποσα πράγματα δποῦ τά λέμεν ἐδῶ (γ)ιεροντομύρια διά τήν ἀναγκείαν τους, καί ἀποθανόντας χωρίς διάταξιν η τεσταμέντο ἄν δλα τωνε τά παιδιά εἶναι προμηθεύενα καί προυκιμένα, ξεμοιρασμένα μέ προυκοχάρτι γραμμένον, ἐκεῖνα τά (γ)ιεροντομύρια τά μοιράζουσιν ἀνάμεσα τωνε τά παιδιά ἵσια-ἵσια, ἄν δέν μήν καί θέλει ἔνας γονιός νά καλυτερέψει κανένα παιδί διά καμίαν εύχαριστίαν, ἐμπορεῖ νά κάμει τεσταμέντο διά νά τοῦ τό σημαδέψει, μά ἄν ἀπομένει κανένα παιδί ἐλεύτερον καί ἀπρούκιτον δλα τά (γ)ιεροντομύρια τοῦ γονιοῦ δποῦ ἀποθαίνει δίχως τεσταμέντο, ἀπομένουν τοῦ παιδίου ἐλεύτερον μέ δλον τό χρέος τοῦ γονιοῦ, μακάρι νάχε διακόσια η τρακόσια τζικίνια νά πλερώσει, ἐγγίζει τοῦ ἐλεύτερον παιδιοῦ νά τά πληρώσει, δίχως νά ἔχει νά κάμει τό παντρεμένον ἀπό τό χρέος ώς καθῶς δέν ἔχει νά κάμει καί δλαν ἀπό τά (γ)ιεροντομύρια εἰς τόσον ὅτι ἔνα παιδί ἐλεύτερον καί ἀπρούκιτον εἶναι κρατημένον νά πουλήσει καί τά γεροντομύρια καί ἐκεῖνα δποῦ τοῦ φυλάγει ό γονιός τους διά προυκί του καί νά ἀπομένει στερεμένον ἀπό πᾶσα πράγμα διά νά πλερώσει τό χρέος η τήν σκλαβίαν η τόν ἰατρόν εἰς τήν ἀρρωστειαν τοῦ γονιοῦ του καί νά ἀπομένουν τά προυκιά τοῦ παντρεμένου δλάκερα καί ἀνέγγιστα καί καθαρά, διατί ἔστοντας προυκιμένον καί ξεχωρισμένον δέν μετέχει πλέα μηδέν ἀπό τά πράγματα τῶν ἐλεύτερων μηδέν ἀπό τά βάσανα καί ἐναγκαιαίς τῶν γονιῶν.

‘Ο νόμος εἶναι καί δλας νά μήν τολμᾶ μηδέν νά ἀποκτᾶ κανένας ξένος η ἄλλα παιδιά ἀπό τά ἐλεύτερα νά δεχθεῖ μηδέν νά πάρει ἔναν γονιόν η ξένον ἀνθρωπον εἰς τό σπίτι τους διά νά τόν κυβερνᾶ καί νά πάρει τά (γ)ιεροντομύρια ἄν δέν τό στέρονται τά παιδιά του ἐλεύτερα, καί ἄν πάγει ἀτός του ό γονιός γυρεύοντας ἄλλην κυβέρνησιν παρά τῶν παιδιῶν του η μέ πεῖσμα η μέ κακήν γνώμην καί ἀνάποδην ὀρεξιν, νά μήν τόν ἀφήσουν τά παιδιά ἐλεύτερα νά γυρεύη ἄλλην βοήθειαν καί καλύτερην κυβέρνησιν παρά τῶν παιδιῶν του δποῦ εἶναι κρατημένα νά τόν δουλεύουν, ὅχι διά τά πράγματά του, μά διά τό αἷμα καί διά τήν ζωήν δποῦ τῶν ἔδωσεν, εἰς τόσον ὅτι ἀπομένοντας ό γονιός πολύν καιρόν ἀπάνω εἰς ἔνα κρεβάτι ἄρρωστος, τυφλός καί γέρος καί δέν σώνουσι τά πράγματα δποῦ ἐκράτησε διά τήν ἐνάγκαιαν του, εἶναι κρατημένα τά ἐλεύτερα παιδιά νά πουλήσουσι καί ἐκεῖνα

δόπον τῶν ἐφύλαξε διά προυκί, καί ἄν δέν σώνουσιν ἀκόμη ἔτοῦτα, νά πωλήσουσι καί τά πράγματα τῆς ἄλλης μερίας, ἥγουν ἐκεῖνα δόπον ἔχουν ἀπό τήν μάναν διά νά βοηθήσουν τόν κύρην ἡ ἀπό τόν κύρην διά νά βοηθήσουν τήν μάναν καί ἄν πλακώνει πάλαι ἡ ἡ ἀρρώστεια ἡ γεροτία ἡ τό χρέος ἡ ἡ ζωή, νά πᾶνε νά δουλέψουν ἀφεντίαν ἡ νά γυρίσουν ζητόντας ἐλεημοσύνην καί ψυχικό διά τούς γονιούς των· ἀμή ἔνας ξένος ἀνθρωπος ἡ ἔνα παιδί παντρεμένον καί ξεμειρασμένον δόπον λογάται σάν ξένο πέροντας ἔναν κύρην ἡ ἄλλον ξένον εἰς τό σπίτι του διά νά ἔχει τά πράγματα του, ἄν ξει πολύν καιρόν καί ξοδιάζει πολλά διά νά τόν κυβερνά καί νά τόν λατρεύει, ἔστοντας καί δέν εἶναι κρατημένος ἐκεῖγος ὁ ξένος νά πουλήσει τά ἑδικά του διά τήν ἐνάγκην τοῦ ξένου δόπον είχε πάρει εἰς τό σπίτι του τόν βαριέται, τόν μαλτράρει καί ἐμπορεῖ νά τόν στρέψει τῶν παιδιῶν του λέγοντας πῶς ὅξω ἀπό τόν πολύν κόπον δόπον βάζει νά τόν λατρεύει δίχως διάφορον, δέν θέλει καί ὅλας νά πουλήσει τά ἑδικά του προυκία διά ξένον ἀνθρωπον: ἔστοντας ἔτζι ὁ νόμος καί ἡ τάξις τοῦ τόπου μας.

Ἄκοντετε καί ἀπεικάστε, ποίας λογῆς διάταξις καί ἵντα τεσταμέντο ἐγένηκεν ἐδῶ εἰς τήν Σύραν εἰς τούς χλιούς ἔξακόσους ἐβδομῆντα δύο, μηνός Ἀγούστου δύο, ἀπό τόν Πετρίτζη Φρέρη τοῦ ποτέ Ζιάννη, αὐτός είχεν ἀνδρόγυνον μέ τήν μακαρίτησαν Ζενεβρίναν τοῦ ποτέ Γεώργη Δαμοφίλη, καθολικήν του καί εὐλογητικήν του γυναικαν μέ τήν δόποιαν ἤξησεν ἀγαπημένα καί καπταμένα καί ἐκείνη μετ' αὐτόν ἐμπιστεμένα καί τιμημένα, ἡ ἀγάπη καί ἡ ἐμπιστοσύνη δόπον ἥτονε ἀνάμεσα εἰς ἐκεῖνον τό εὐλογητικόν καί πολλά τιμημένον ἀνδρόγυνον, ἐφάνηκεν εἰς τό πλῆθος τῶν παιδιῶν δόπον τῶν ἔδωσεν ὁ θεός, ἀπό τά δόποια τρία ἡ τέσσερα μωρά ἐπετάσασιν εἰς τόν οὐρανόν σάν τρία ἡ τέσσερα ἀγγελάκια ὕστερα ἀπό τό ἀγιον βάπτισμα, τρία ἄλλα ἐπεθάνασι μέ τήν χάριν τοῦ θεοῦ καί μέ ὅλα τά μυστήρια τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας, ἥγουν ἔνας παπᾶς κανόνικος καί καντόρες εἰς τήν Ἀξίαν, ἔνας ἐλεύτερος δόπον ἀπέθανεν σάν ἔνας μάρτυρας εἰς τήν ἀπομονήν του καί μία παντρεμένη δόπον ἐπέθανε καί ἐκείνη σάν μάρτυρας ἔστοντας λοχοῦ, ἄλλα πέντε ἐπομένασιν εἰς τήν γῆν, ἀπό τά δόποια τρία εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, ἥγουν ἔνας Ἰησουνίτης, ἔνας καποντζίνος καί μία καποντζίνα, δύο τοῦ κόσμου, ἔνας παντρεμένος καί μία ἐλεύτερη εἴκοσι ἐννιά χρονῶν κορασίδα δόπον ζει σάν μία καλογρία εἰς ἔναν τόπον σάν ἔτοῦτον τῆς Σύρας δόπον εὑρίσκονται τόσα κίνδυνα καί ἀσκήματις.

Τωραδά ἄν ἵσως καί εἶναι ἀληθινά πῶς γνωρίζεται τό δέντρο ἀπό τόν καρπόν του, λογιάστε, ἀρχοντες, ἄν ἥτονε γερόν ἐκεῖνο τό δεντρό δόπον ἔβγαλεν ἔτοῦτον τόν καρπόν, ἄν ἐκείνοι οί γονιοί ἥτανε κατά τόν φόβον θεοῦ, δόπον ἐκάμασι τόσα ἐκκλησιαστικά καί θεοτικά παιδία, ἄν ἥτανε διά νά κάμουσι τεσταμέντα ἄδικα καί σκληρά, ἐπειδή καί ὁ κύρης ἐστάθηκεν εἰς ὅλην του τήν ζωήν ἀδελφός καί πρώτος μηνίστρος εἰς τήν ἀδελφοσύνην τοῦ ἀγίου Φραντζέσκου τῶν καποντζίνων καί ἡ μάνα ἀδελφή τοῦ Ἀγίου Ροζαρίου.

Μ' ὅλα τούτα, σάν ἔτυφλώθηκεν ὁ κύρις καί ἐγένηκε πάλαι μωροπαῖδον διατί ἐγέρασεν, ηὔγεν ἀπό τά λογικά του καί ἐγύρεψε δύο βολαῖς νά χωρισθεῖ ἀπό τήν γυναικαν του καί τά τρία του παιδιά, ἥγουν τήν καλόγριαν, τήν Ἀντωνίαν καί τόν

Ζώρξη, ὅλα ἐλεύτερα, διά τὴν ἀφορμήν ὅτι πῶς δέν τὸν ἐφήνασι νά εἶναι νοικοκύρης καὶ νά κομανδάρει τό σπίτι καὶ τό νοικοκυριόν, εἰς τό ὕστερον ἔχόλιασεν ὄλότελα καὶ ἐπήγαινε στανιό τῆς γυναίκας του καὶ τῶν παιδιῶν του νά κάμει χώρια του νά χαθῇ καὶ νά κατοικήσῃ μέσα εἰς ἓνα κελάρι δίχως νά θέλῃ ποτέ νά στραφθεῖ εἰς τό σπίτι τῆς γυναίκας του καὶ μέ τά παιδιά του· ἐδεκεῖ τόν ἐκυβερνήσασιν αἱ δύο του θυγατέρες καὶ ἡ γυναίκα του ὅμορφα καὶ κοντεταρισμένα τό διάστημα ἐφτά χρονῶν· μέσα εἰς τοῦτον ὅλον τόν καιρόν, δέν ἐδιά(β)ηκεν ὁ νιός του ὁ Ζώρξης νά τόν εἰδεῖ παρά μίαν νύκταν ὅπον ἐβόλιε νά τονε βλέπει κανείς διά νά ξεκουρασθοῦνε καὶ τά ἄλλα παιδιά τά θηλυκά καὶ ἡ μάνα τωνε ὅπον τόνε βλέπασει καὶ τονε λατρεύασι πᾶσα μέρα· μά δέν βολεῖ νά τό θαυμασθῆτε, ἀρχοντες, μοναχά θέλω νά σᾶς κακοφανηθεῖ ἥ(ὐ)πόληψη του, διατί είχε καὶ ὁ Χριστός δεκατρεῖς μαθητάδες καὶ ὁ ἑνας τόν ἐρνήθηκεν, ὡς καθώς ἐκαμεν καὶ ὁ Πετρότζης Φρέρης δεκατρία παιδιά καὶ τόν ἐρνήθηκεν ἐτοῦτο τό ὕστερον., ἐτοῦτος ὁ Ζώρξης, ἐπειδή καὶ μίαν ήμέραν πού τοῦ εἴπεν ἔνας ἀξιόπιστος ἀνθρωπος, ἥγουν ὁ Λινάρδος Ρούσος τοῦ ποτέ Μάρκου, Ζώρξη μου ὁ κύρις σου παραπονάται πῶς δέν πᾶς νά τόν εἰδεῖς, πέρασε καμίαν ήμέραν ἀπό κεῖ καὶ πρίν νά πᾶς εἰς τό σπίτι ἀμε φέρετον ἔνα σύκο ἥ ἔνα σταφύλι λέγοντάς του πῶς εἶναι ὁ καρπός τῶν δεντρῶν ὅπον ἐφύτεψεν, διά νά σοῦ δώκει τήν εὐχήν του, ὁ ἄνωθεν Λινάρδος μαρτυρᾶ καὶ ὅμολογᾶ εἰς ἀληθείαν πῶς τοῦ ἐπολογήθηκεν ὁ Ζώρξης μέ τοῦτα τά καταραμένα λόγια: κακό χρόνον νάχει, λέγει, καὶ ἐκεῖνος καὶ ἡ εὐχή του, ἔχει εὐχήν νά μοῦ δώσει; ἄκου πῶς ἀρχισε νά τόν ἀρνηθεῖ τόν κύρον του τελειώνοντας ἀπό τήν μάναν του, ὡς τόσον σάν ἥτονε νοικοκύρης εἰς τό χωριό, ἥδινε, ἥπερνε τό είδος καὶ τό ἐκουβάλιε ἐκεῖ ὅπον τόν ἔσυρνεν ἥ ἀγάπτη τῆς ἀμορφίζας του τήν ὅποιαν ἐπῆρε στανιό τῶν γονιῶν του, διατί τούς ἐφοβέριζεν νά φύγει νά πάγει νά γενεῖ Τοῦρκος ἀν δέν τόν ἐφήνασι νά τήν πάρει, εἰς τόσον ὅτι διά νά μήν χάσουσιν ἐκεῖνο τό ἀσερνικόν παιδί ὅπον τῶν ἐπόμεινεν, ἐκάτζασι οἱ γονιοί στανιό τους νά τοῦ γράψουν τό προνύκι του, ἐδώκασι του ἥ μία μεριά καὶ ἡ ἄλλη ὅλα ἐκεῖνα ὅπον ἐθέλασι νά τοῦ δώσουν μέσα εἰς τό προνυκοχάρτι του κατά πῶς διαβάζεται ἐπρουκήσασι τονε ἵσια-ἵσια, τόσον ἡ μάνα του ὅσον καὶ ὁ κύρος του, καὶ ἐκρατήσασι καὶ διά τά ἄλλα παιδία, ἥγουν τήν Ἀντωνίαν καὶ τήν καλογριάν καὶ τά (γ)ιεροντομύρια τους πᾶσα γονιός τά ἐδικά του.

"Ηπηρεν λοιπόν τά προνύκια του ὁ Ζώρξης, ἔφηκε τούς γονιούς τους καὶ τά ἀδέλφια του καὶ ἐπήγε μέ τήν γυναίκα του, ἐπεράσασι δύο χρόνοι καὶ θωράντας πῶς ἐκόντευε ὁ κύρος του νά ἀποθάνει, ἐκόντευε καὶ ἐκεῖνος εἰς τό κελάρι, ὅχι διά νά τονε λυπηθεῖ ἥ νά πάρει τήν εὐχήν του μέ τό νά τονε παρηγορᾶ, μά διά νά τονε ἀνακατώσει καὶ νά τόν κοντριστάρει λέγοντάς του πῶς ἥτονε μέσα εἰς μίαν φυλακήν διά νά τονε κάμει νά γυρέψει νά ἔβγει ἀπ' ἐκεῖ καὶ νά καμαθεῖ πῶς ἥθελε νά στραφθεῖ νά ἔβγει ἀπ' ἐκεῖ καὶ νά καμαθεῖ πῶς ἥθελε νά στραφθεῖ εἰς τό σπίτι τῆς γυναίκας του μέ τά παιδιά του τά ἐλεύτερα καὶ νά γυρεύγει νάναι νοικοκύρης κατά πῶς ἥθελεν ὄνταν ἔχόλιασε καὶ ἔφυγεν ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἀπ' ἀληθινά ἐγύρεψε νά πάγει εἰς τό σπίτι μέ τήν γυναίκαν του καὶ μέ τά παιδιά του τά ὅποια ἐχαρήκασι πολλά λογιάζοντας πῶς δέν ἥτανε μαργιολιά εἰς τήν μέσην, μά πῶς ἥρχοντο διά νά πέσει νά κοιμηθεῖ, νά φάγει, νά πιγή καὶ νά μιλεῖ καὶ νάχει τήν συντροφίαν τῶν

παιδιῶν καὶ τῆς γυναικάς του μή γυρεύοντας νά κομαντάρει μηδέ νά γενεῖ νοικοκύρης ἔστοντας καὶ ἀπό ἐφτά χρόνους ὅποῦ ἦτον φευγάτος δέν ἥτον πλιά ἐπιτηδείος παρά νά κυβερνηθεῖ ἀπό τά παιδιά του καὶ τήν γυναικαν του σάν ἔνα μωρὸν παιδί καὶ δχι νά κυβερνᾷ τήν φαμιλιάν του.

Αμή σάν τοῦ ἐπιλογηθήκασι πᾶς δέν ἐβόλιε νά γυρεύει νά κομαντάρει, δέν ἥθελε πλέα να πάγει μέ τήν γυναικαν του καὶ μέ τά παιδιά του, λέγοντας πᾶς τόν ἐδιώξασι καὶ καμώνοντας πώς ἥθελε νά πάγει μέ ξένον ἄνθρωπον καὶ νά τοῦ δώκει τά πράγματά του, διά νά ἔχει ἀφορμήν ὁ νιός του νά τόν γυρέψει, μά ώς καθώς ἐτούτα εἶναι ἀπό τήν μαργιολιάν καὶ ἀπό τήν ἀτυχίαν τοῦ Ζωρζῆ, ἔκαμε ἀπ' ἀληθινά τήν γνώμην του, ἔφτασεν δὲ Ζωρζῆς τόν λαγόν ὅποῦ ἐκυνῆγα, ἀγκαλά καὶ ποτέ του δέν ἥθελε τονε πιάσει, ἀν δέν εἶχε ρίξει καὶ ξαπλώσει τά ἀδέκτια τοῦ ἀφέντη τοῦ πρέ Γεωργῆ Πριβιλέγιου, δὲ ποτοῖς εἶναι ἡ ἀφορμή δλης τῆς ἀνακάτωσης καὶ τῆς παραπόνεσης ἐτούτης τῆς φαμιλίας· αὐτός ἥτον δὲ πνευματικός καὶ ξαγοράρης τῆς ἀνωθεν μακαρίτισας Ζενεβρίνας σύντροφος τοῦ ἀνωθεν Πετρούτζη Φρέρη καὶ μάνα τῶν λεγάμενων παιδιῶν τήν ἐκυβέρνα ἀπό πολύν καιρούν καὶ δέν ηὔγενε ποτέ ἀπό τό θέλημά του εἰς τά πνευματικά πράγματα, καὶ σάν ἥτονε καλή ψυχή δέν ἐθέλησε νά τοῦ ἀντισταθεῖ εἰς τά πράγματα καὶ δλας τοῦ κόσμου τῆς φαμιλίας της καὶ τοῦ νοικοκυριοῦ της, ἐπειδή σάν ἥλαχε καὶ ἔχρειάζοντον νά ἀγοράσει ἔνα σπίτι ὅποῦ ἐπονλήθητο κοντά εἰς τό ἐδικόν της, δέν τήν ἔφηκεν δὲ πρέ Γεωργῆς νά τό πάρει διά νά προτιμέψει μίαν ἄλλην φιλενάδαν ὅποῦ εἶχεν, εἰς τόσον ὅτι σάν ἥπαθε ζημίαν μεγάλην καὶ ἥχασεν ἐκεῖνο τό σπίτι ὅποῦ τῆς ἔκαμεν χρειά, ἔφηκε τόν πνευματικόν της καὶ ἐπῆρε ἔναν ἄλλον.

Ο πρέ Γεωργης διά πεῖσμα καὶ διά δεοτσέτο πέροει τόν ἀνδρα της ὅποῦ ἔξαγόρευε πάντα εἰς τά χέρια τῶν καποντζίνων καὶ ἀν ἥθελεν εἴσται πνευματικός γυρεύοντας τήν κατέταξιν, τήν ἀγάπην καὶ τήν εἰρήνην τοῦ κόσμου, εἶχε νά παρακινήσει τόν γέρον νά πάγει εἰς τό σπίτι τῆς γυναικάς του καὶ τῶν παιδιῶν του καὶ νά μην γυρεύει νά κομαντάρει ἔστοντας τυφλός γέρος καὶ μωρόπαιδον ἡ νά σταθεῖ εἰς τό σπίτι ὅποῦ ἐδιάλεξεν ἀτός του ἀπό ἐφτά χρόνους καὶ δέν τό ἐθώριε σάν φυλακήν κατά πῶς τοῦ ἔφάνηκεν ἔξι μῆνες πρίν νά ἀποθάνει, μά διατί τοῦ τό ἐλέγασιν οἱ ἔχθροί τό ἔβανεν εἰς τόν νοῦν το, εἰς τόσον ὅτι βαλμένος ὁ νιός του δὲ Ζωρζῆς ἀπό τόν πρέ Γεωργην, ὅποῦ τοῦ εἶπεν μίαν ἡμέραν ὅμπροστά εἰς τήν σόρ Ταθερεγίαν καλογρίαν δομηνικάναν ἡ ὅποια τό μαρτυρᾶ εἰς ἀληθείαν, πῶς τοῦ εἶπεν, ἀμε ἔπαρε τόν ἀφέντη σου εἰς τό σπίτι σου, ἐπῆγε καὶ τόν ἐπῆρε σηκώνοντάς τονε ἀπάνω εἰς τούς νώμους του τήν νύκταν καὶ ὄνταν ἐδιά(β)ηκεν ἡ θυγατέρα του ἡ Ἄντωνία νά τόν κυβερνήσει ταχυτέρου δέν ἥνρε παρά τήν φωλιάν.

Ἐστοντας εἰς τό σπίτι τοῦ νιοῦ του τοῦ Ζωρζῆ, γυρεύει νά πάρη μερτικόν ἀπό τά πράγματα τοῦ σπιτιοῦ, φέρνει τον διά τον εἰς τόν Τοῦρκον δύο βολαῖς καὶ καλεῖ τήν γυναικαν του δίχως νά τήν ἀβιζάρει νά πάγει νά εἰπει τά δικαιώματά της καὶ λέγει του τόσα ὅτι ἐγνόρευεν νά τήν φαβδίσει δ τοῦρκος λέγοντας πως ἐδιωξεν τόν ἀνδραν της ἀπό τό σπίτι της, μά ὄνταν ἥκουσε καὶ τήν ἄλλην μεριάν θωρόντας πῶς ἥτονε ἀπό τό φταίσιμόν του καὶ δέν ἥθελε νά πάγει εἰς τό σπίτι του διατί ἥτον χολιασμένος, ἔδωκεν δρισμόν νά μοιράσουσι τά κατξίβελα τοῦ σπιτιοῦ

Ισια-Ισια, εἰς τόσον ὅτι ἐπῆγεν ἀτός του μέ τὸν μουκτοῦρι καὶ μέ τὸν οὐίόν του τὸν Ζωρξῆ ὅπου τὸν ἐκράτιε ἀπό τὸ χέρι εἰς τὸ σπίτι τῆς γυναικας του καὶ τῶν παιδιῶν του καὶ πέρνει τά κατέβελα ὅπου δέν τοῦ ἐγγίζασι σάν σκάφαις, πνακοταῖς, φουστάνια καὶ μπονσομπράτζολα, μπόλιαις καὶ κάρτζες τῆς θυγατέρας του, τά ὅποια κατέβελα ἥτανε ὅλα τῶν παιδιῶν ἐλευτερῶν, καὶ μ' ὅλα τοῦτα, ἀπεθαίνοντας λέγει νά τά μοιράσουν μέ τὸν παντρεμένον.

Δύο μήνες πρὶν νά ἀποθάνει τὸν ἔβαλεν ὁ οὐίός του ὁ Ζωρξῆς ὅπου τὸν εἶχεν εἰς τὸ σπίτι του νά κάμει ἑτοῦτο τὸ πλέα ἄδικον καὶ τὸ πλέα ἡ σκληρόν τεσταμέντο καὶ σάν ἡ μαργιολιά καὶ ἀτυχία ἥτονε πάντα εἰς τὴν μέσην ἀρχίζει τὴν διάταξιν μέ ἔνα μεγάλο ψῶμα, λέγοντας εἰς τὸ σπίτι καὶ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ κέρη Πετρούτζη Φρέορη, καὶ μ' ὅλα τοῦτα δέν ἥτονε μηδέ τὸ σπίτι του μηδέν ἡ κατοικία του, διατί τὸ σπίτι ἥτονε τῆς νύμφης του καὶ ἡ κατοικία δέν ἥτονε ἐδική του, ἐπειδή καὶ λίγες ἡμέρες ἥτανε ὅποῦ τὸν ἔφερεν εἰς τὸ σπίτι του ὁ οὐίός του, μά τὸ σπίτι του ἥτον τὸ σπίτι τῆς γυναικας του ἐκεῖ ὅποῦ ἥκαμε τά παιδιά του καὶ ἡ κατοικία του ἥτονε τό κελάρι εἰς τό ὅποιον ἥκαμεν ἐφθά χρόνους χολιασμένους καὶ φευγάτος ἀπό τὸ σπίτι του διατί σάν ἥτον τυφλός καὶ γέρος δέν τὸν ἔφήνασι νά κυβερνᾶ γάλοντας(;) τό νοικοκύριον καὶ ἔκεινος σάν (γ)ιέρος καὶ μωροπαῖδον ὅποῦ ἥτον ἔχολιασε καὶ ἐδίαικε χώρια στανιό τους ἀκολουθεῖ τὴν διάταξιν του καὶ λέγει πῶς εὑρισκόμενος ἀσθενής τό κορμί του, ἀλλά ἔχοντας τὸν νοῦν του καὶ τὴν γλώσσαν του καθαρήν φοβιζάμενος τὸν αἴφνιδιον θάνατον θέλει νά διαρθώσει τὴν ψυχήν του καὶ τοὺς ἐδίκοι του, ἐπειδή καὶ ἔστοντας παντρεμένος ὁ οὐίός του καὶ ἔμειρασμένος καὶ ἔχοντας παιδία ἐλεύτερα καὶ ἀπρούκιτα, τά πράγματα ὅποῦ ἐκράτιε εἰς τά χέρια του ἥθελασιν ἀπομείνει τῶν ἐλεύτερων κατά τὴν τάξιν καὶ νόμον τοῦ τόπου, καὶ ὁ παντρεμένος δέν ἥθελε παραπονεθεῖ, μά μέ τοῦτο τὸ τεσταμέντο ἀν τύχει νά διαρθώσει τὴν ψυχήν του, τὴν ἔβαλεν εἰς μεγάλον κίνδυνον καὶ φαίνεται πῶς τηνε διάρθωσεν ἀνάποδα, δείχνοντας τόσον πάθος καὶ τόσον πεῖσμα καὶ τόσην ἀδικιῶν εὐγάζοτας τῶν παιδιῶν του διά δεσπέτο τῆς γυναικας του, τά προυκιά τωνε διά νά τά γράψει τοῦ προυκισμένου καὶ παντρεμένου καὶ ἔτζι ἀν τύχει νά διαρθώσει τούς ἐδίκοις του, τούς ἀνακάτωσε καὶ τῶν ἔφηκε λῖτες καὶ μαλιές· μά νά πιστέψεις πῶς ἔνας ἄνθρωπος εὐλαβος σάν ἔκεινον ὅποῦ ἔζησε πάντα εἰς δλη ντου τὴν ζωήν μέσα εἰς τὴν συντροφίαν τῆς Ἀδελφοσύνης τοῦ Ἀγίου Φραγτζίσκου ἥθελεν ἐκπορευθεῖ τέτοιας λογῆς καλλία νά πῶ πῶς δέν εἶχε τὸν νοῦν του καὶ τὴν γλώσσαν του καθαρή, ἡ πῶς τὸν ἔσφιξεν, ὁ οὐίός του νά τοῦ κάμει ἔνα τεσταμέντο τόσον ἄδικο, ἀπό ποίαν μερίαν καὶ ἀν ἐγένηκεν ἑτούτη ἡ ἄδικία καὶ ἡ σκληρότητα σώνει πῶς φανερά φαίνεται τό πάθος, τό πεῖσμα, τό δεσπέτο καὶ το ἄδικον διά νά γενεῖ τό τεσταμέντο εὔκαιρον καὶ ἀνοφέλετον.

Ἔντα δικαιοσύνην ἐμπορεῖ νά δείξει εἰς ἔκεινα τά λόγια ὅποῦ λέγει πῶς ἀφήνει τῆς θυγατέρας του τῆς καλογρίας τέσσαρων ριαλίων προυκί εἰς τό τεσταμέντο καὶ τῆς Ἀντωνίας ἔξει ριαλίων πρότυπο μα καὶ ἔναντι γράφει τοῦ Ζωρξῆ προυκισμένου καὶ ἔμειρασμένου σα(ρά)ντα πέντε ριαλίων ὑποθέτικα καταπῶ διαβάζοντας τά δικτύ κομάτια πράγμα τόσον ποτιστικά καὶ θεμωνιαῖς, λιβάδια, χωράφια καὶ ἔνα

ἀμπέλι ὅπου ἔιτει μοναχό δεκαπέντε οιάλια καὶ τῶν ἐλεύθερων παιδιῶν ἀφῆνε εἰς τά βουνιά δώδεκα οιάλιων ἀλίφονους καὶ φύργανα, σάν νάθελε λογιάσει πᾶς τῶν ἐκάμνασι χρεία διά νά κάμουσι τήν μπουγάδαν ἡ διά νά ἄψουσιν τόν φοῦρον καὶ δέν ἐλόγιαζεν πᾶς διά νά κάμουν τήν μπουγάδα δέν βολεῖ παρά νά ἔχουσι φοῦχα νά βρέξουν καὶ διά νά ἄψουσι τόν φοῦρον κάμνει χρεία πρῶτα νά ζυμώσουν καὶ μ' ὅλα τοῦτα τά χωράφια ὅποῦ τῶν ἔφηκε δέν ἀσπρίζουν ἀπό τά βασιούλια, ἀμή ἀπό τούς ἄξαχους καὶ ἀπό ταῖς βολάδες, μηδέν κιτρινίζουν ἀπό τά ἀστάχια τῶν γενημάτων καὶ τῶν σιταριῶν ἀμή μαυρίζουν ἀπό τό πλῆθος τῶν ἀγκαθιῶν, τῶν φυργάνων καὶ τῶν ἀλιφόνων.

Ἔντα εὐσέβεια, ἔντα λύπησης καὶ ἔντα ἀγάπη ἐνοῦ κυροῦ πρός τά παιδιά του νά μην τῶν ἀφῆσει φαγί νά φάσει ἐπειδή καὶ τῶν ἔδωκεν ἔνα στόμα καὶ ἔνα κορμί νά θρεύγουν, ἔντα σκληρότηταν ἔδειξε πρός τό αἷμα του ἐπειδή καὶ τό ἔφηκε τῶν λύκων καὶ τῶν σκύλων νά τό φᾶσιν εὐγάζοντας τά πρόγματα καὶ τά προυκία ὅποῦ ἐκράτησε διά τό μερτικόν τωνε ἀπό τά χέρια τωνε διά νά τά δώσει ἐνοῦ προυκιμένου καὶ ἀνευχάριστου νίοῦ? ὅποῦ τόν ἐρνήθηκεν ὄνταν ἐφύσησεν ἐτοῦτα τά καταραμένα λόγια, κακόν χρόνον νάχει λέγει καὶ ἐκεῖνος καὶ ἡ εὐχή του, εἰς τόν καιρόν ὅποῦ τονε χαϊδεύασι τά ἄλλα του παιδιά καὶ τονε λατρεύασι μέσα εἰς τό κελάρι ὅποῦ είχεν διαλεγμένον ἀτός του διά τήν κατοικίαν του? τό λοιπόν, δίκαιον ἔχομεν νά εἰποῦμεν πῶς ἐτοῦτο τό τεσταμέντο εἶναι πολλά ἀδικον καὶ πολλά σκληρόν.

Μά δέν βολεῖ νά τό θαυμασθεῖτε. Ἀρχοντες, διατί μέ πολύ πεῖσμα τό ἔκαμεν, διά δεσπέτο τῆς γυναικας του ἔστοντας λιγάκι δυσγονοσταρισμένος μετά κείνην διά κάτι τι χωράφι ὅποῦ τήν ἔβαλε νά πουλήσει ἀπό τά προυκιά της καὶ κάποια σπίτια ἀκόμη ἀδικά της διά τήν ἐναγκαίαν τοῦ σπιτιοῦ τωνε: εἰς τόσον ὅτι φανερά διαβάζεται τό πεῖσμα μέ τό ψῶμα ἐκεῖ ὅποῦ λέγει πῶς ἀφῆνει τοῦ νίοῦ του τοῦ Ζωρξῆ τό ἀμπέλι εἰς τά Πηγαδάκια διά τήν ἀφορμήν ὅτι πως η μάνα του δέν τοῦ ἔδωσε ἀμπέλι πούβετας, τό ὅποιον εἶναι ἔνα μεγάλο ψῶμα, ἐπειδή ἡ μάνα του τοῦ ἔδωσεν ἔναν ἀμπέλι εἰς τά Μαντρονιά, τό ὅποιον μήν νά γενη ἡ μεγάλη ἀνυδρία, ἔδινε είκοσι ἀσκούς κρασί κατά πῶς μαρτυρᾶ ὁ Φραντζίσκος Γάς ὅποῦ τούς ἐπάτησεν ἀτός του μέ τόν κύρην τόν ἀνωθεν Ζωρξῆ καὶ πάλαι σμίγει τήν μαργιολιάν, τήν ἀδικίαν καὶ τήν τέχνην τοῦ Ζωρξῆ ὅποῦ τονε κολάκευε μέ κανένα κεραστικόν ρακί ὅποῦ μπορεῖ νά εἶναι τό γάλα τό μέλι διά νά μήν πῶ καὶ ὅλας ὁ θεός τῶν γεροντακιῶν, σμίγει λέγω, ἐτοῦτα τά κολακεύματα τοῦ νίοῦ του μέ τό ψῶμα του καὶ μέ τό δεσπέτο ὅποῦ είχε πρός τήν γυναικαν του, λέγοντας πῶς ἀφήνει τοῦ νίοῦ του τοῦ Ζωρξῆ τήν θεμονιάν τήν σκεπαστήν διά τήν ἀφορμήν ὅτι πῶς τόν ἐπηρεεν εἰς τό σπίτι του καὶ τόνε κυβέρνησε, λέγει, κοντεταρισμένα καὶ εὐχαριστημένα.

Σημαδέψετε, ἄρχοντες, ἐδῶ ἔνα μεγάλον ψῶμα καὶ μίαν μεγάλην ἀδικίαν· τό ψῶμα εἶναι ἐκεῖ ὅποῦ λέγει πῶς τόν ἐκυβέρνησε κοντενταρισμένα καὶ εὐχαριστημένα, γιατί ἀγκαλά καὶ νά ἥτον εἰς τό σπίτι τοῦ νίοῦ του καὶ τῆς νύμφης τους, ὁ νίός του, ὅποῦ ἥτον ὅλην τήν ἐβδομάδαν εἰς τό χωριό, δέν τόν ἐκυβέρνα, μά τά δύο του παιδιά ἐλεύθερα, οἱ δύο του θυγατέραις, ἥγουν ἡ Ἀντωνία καὶ ἡ καλογριά ὅποῦ ἐκάνασι τό φαγί του εἰς τό σπίτι των παρά μέρα καὶ τοῦ τό ἐφέροντασιν ἀπό τόν Ἀγιον Γεώργην εἰς τόν Ἀγιον Γιάννην ἀπό τόν Βάρβακαν εἰς τήν Ἀκου-

μωίστραν καί ήμέρα καί νύκταν καί βραδύ καί ταχύ καί μεσημέρι· ή νύμφη του δέν τόν ἐκυβέρνα, μά μία ξένη κόπελον όποι ἔβανε νά πλείνει τά ροῦχα της καί τάχατες κανένα πουκάμισο τοῦ πεθεροῦ της καί την ἐπλέρωνε μέ τά ροῦχα τῶν παιδιῶν ἔλιότερον, ἥγονν μέ τό φουστάνι τῆς Ἀντωνίας όποι τό εἶχε παρμένον μέ τόν Τοῦρκον εἰς τό σπίτι τῆς μάνας της, τό όποιον φορεῖ ἀκόμη ἐκείνη ή ξένη κόπελον ὀμπρός εἰς τά μάτια τῆς ἀρφανῆς κορασίδας, ἥγονν τῆς Ἀντωνίας όποι τό ἐκαμε καί ἦτον δικόν της, τό λοιπόν μεγάλον ψώμα πῶς τόν ἐκυβέρνησεν ό νίσ ου μηδέν ή νύμφη του ἀγκαλά καί νά ἦτον είλε τό σπίτι τους, μά οι δυό του θυγατέρες καί μέ τούς κόπους τωνε καί μέ τούς ἔξόδους τωνε καί μέ τήν ζημιάν τωνε.

Τό ψώμα πάλαι είναι ὄνταν λέγει πῶς τόν ἐκυβέρνα κοντένταρισμένα, διότι ἀν ἥθελεν ἥσται κοντενταρισμένος δέν ἥθελεν κράξει τήν θυγατέραν του τήν καλογριάν διά νά τόν ξαναπάρει εἰς τό σπίτι της, ή όποια ἐδίαικεν καί εἴπε του νάρθει μετά κείνην εἰς τό σπίτι όποι ἔκτισεν ἀτός του εἰς τά Χαλάσματα καί ἐκείνη νάχει τήν κρεβαταριάν της ἐκεὶ νά φαίνει ὅλην τήν ήμέραν καί νά ... τεται τήν νύκταν νά τόν κυβερνᾶ καί νάρχεται ή γυναικα του καί οι γειτόνισσες νά τόν παρηγοροῦσι, δίχως νά τηνε κόργει μηδέ διά πράγματα, μηδέ διά προυκιά, μά διά νά κάμει τόν δρισμόν τοῦ θεοῦ καί νά δεῖξει πῶς είναι παιδί τοῦ κυροῦ της, ἐκεῖνος ἐπιλογώντας πῶς δέν τήν ἐπίστενε, ἐπῆγε ή θυγατέρα του ή καλογριά νά κράξει δύο μάρτυρες καί λέγει τοῦ κυροῦ της ἀμπροστά τωνε νά πάγει μετά ἐκείνην κατά πῶς τοῦ τό εἶχε λεγάμενον, ἀλλά σάν δέν τόν ἐπῆρεν ό νίσ ου διά νά τόν ἀφήσει φύγει καί νά χάσει τά πράγματα όποι τοῦ ἔγραψεν, ἐπιλογήθηκεν πάλι τῆς θυγατέρας του δέν σέ πιστεύω, καί ἄκον τήν κόπιαν τῆς μαρτυρίας όποι τήν ἔγραψεν ό καντζλιέρης. Κόπια 1767 στίς 25 Μαΐου, Σύρα.

Παρόντος ἐμοῦ τοῦ ὑπογράφοντος φανεροῦ νοταρίου, ἥλθασι μάρτυρες ἀναζητημένοι ἀπό τήν καλογριάν τοῦ ποτέ Πετρίτζη Φρέρη, ἥγονν ό Φιριγγούτζινος τοῦ ποτέ Μάρκου καί ό Μάρκος Δαπόλλας τοῦ ποτέ Γεωργῆ, οι όποιοι μαρτυροῦν καί λέγονν εἰς ἀλήθειαν καί εἰς φόβον θεοῦ πῶς τούς ἔκραξεν καί τούς ἔβαλε μάρτυρες ή ἀνωθεν καλογριά ἀπάνω διά τόν κύρην της μακαρίτην ἀνωθεν Πετρίτζη, ή όποια ἀνωθεν καλογριά ἔζήτα καί ἐγύρευεν τόν κύρην της ώς διά νά τόν δουλεύγει ώς καθώς τήν ἔκραξεν ό κύρης της καί ἔτζι τοῦ ἐπιλογήθηκε νά τονε πάρῃ εἰς τό σπίτι της νά τονε δουλεύει όλο ἐκείνο όποι μποροῦν καί αὐτός δέν ἥθέλησεν όλότελα νά φύγει ἀπό τό σπίτι τοῦ νίσ ου τον τοῦ Ζωρζή καί ἔτζι ἐγύρευγεν ή ἀνωθεν καλογριά νά τοῦ δουλεύει εἰς τό σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ της τοῦ Ζωρζή καί αὐτός δέν ἥθέλησε, ἔτζι μαρτυροῦν καί κάθε καλιότερον τρόπον.

Γεωργῆς Κομνενός καντζιλιέρης
Σύρας καθώς ἐμαρτυρήσασιν ἔγραψα.